א. שמרי: ל"ו שירים על ליזר ציפרס

תרגם מכתב־יד ביידיש א. שלונסקי

הציורים — יצחק פוליקביץ

נדפס באלף וחמש מאות טפסים

תל־אביב, מנחם־אב תרצ"ט

דפוס קואופרטיבי „אחדות" תל־אביב

הגלופאות — בצינקוגרפיות המאוחדות

פרקים:

עַל פְּנֵי הַשַּׁלֶּכֶת,
אֶל נֹכַח הַנֹּגַהּ
בִּדְוַי
וְאֵימִים.
אֵין רֵאשִׁית לַנָּתִיב,
אֵין רֵאשִׁית וְאַחֲרִית לוֹ.

הָלוֹךְ וּפָסוֹעַ,
הָלוֹךְ וּפָסוֹעַ,
עָנוֹד חֲרוּזֵי הַטְּלָלִים הַזּוֹרְחִים
עַל פְּנֵי הַשָּׂדוֹת הַדְּוּוּיִים-חֲרוּכִים,
דָּמוּעַ בְּזְרוֹחַ פְּלָדָה שֶׁל מַחֲרֶשֶׁת,
בְּנֶפֶשׁ פּוֹעֶמֶת
בָּאֵשׁ הָרוֹחֶשֶׁת, —
הָלוֹךְ וּפָסוֹעַ, הָלוֹךְ וּפָסוֹעַ
בְּכֶפֶף הַגָּב.
וְיֶלֶד זְהוֹב-רֹאשׁ יִסְתַּכֵּל בְּעֵינָיו.

וְאֵי מִזֶּה,
מִמֶּרְחַקֵּי-הַדֶּרֶךְ הַסְּתוּמִים
לוֹ יִרְמְזוּ יָמִים.

ר ו מ ז י ם   י מ י ם

דמְדוּמִים, דִּמְדוּמִים מֵאַפְסָיִם,
אֹדֶם וָפָז, וּדְרָכִים נִסְעָרִים.
וּמִי זֶה עוֹלֶה בֶּהָרִים?
וּמִי זֶה עוֹלֶה וּמוֹפִיעַ?
אֵימָה וְתִקְוָה חֲגוּרוֹת עַל מָתְנַיִם,
הַלֵּב בְּקִרְבּוֹ יְפָעֵם,
וְיָד לֹא תִשְׁקוֹט, לֹא תַּרְגִּיעַ.

לִבְלוּב מְסַנְוֵר שֶׁל יָרֵחַ בִּדְחִילוּ.
נוֹשְׁרִים כּוֹכָבִים בָּעִגּוּל הַסָּגוּר.
בְּזֶמֶר וָדֶמַע חִטִּים פֹּה יַבְשִׁילוּ
רַגְלַיִם יָרֹנּוּ בִּשְׂדוֹת אֵין-שִׁעוּר:

לָלֶכֶת,
לָלֶכֶת,
לָלֶכֶת, אֵין רֶגַע:
לָשֵׂאת טַעֲנָם שֶׁל לֵילוֹת וְיָמִים

וְכֹה שׁוֹרְרָה — הַשַּׁרְשֶׁרֶת:
שְׁתִי לִרְוָיָה מֵי מַבּוּעַ,
עַיִן שֶׁמֶר!
רְוִי, שַׁאֲבִי נָא הַמַּיִם בְּזֶמֶר.
הָהּ, שִׁירוּ, אַחִים יְקָרִים לִי,
הָהּ, שִׁירוּ אֶת שִׁיר הַשִּׁירִים לִי,
אֶת זֶמֶר הַבְּאֵר בְּאַדְמַת יְשִׁימוֹן, —
שַׁאֲבוּ, שַׁאֲבוּ בְּשָׂשׂוֹן!

וְחַד בְּאֶחָד הִשְׂתָּרְגוּ —
חוּלְיוֹת בְּשַׁלְהֶבֶת וָסַעַר,
זָקֵן וְגַם נַעַר —
וְכֹה שׁוֹרְרוּ הַמַּחֲנַיִם:

בֹּאָה, הַגֶּבֶר! הָבֵא אֶת פָּנֶיךָ, פְּנֵי אֹפֶל,
וּרְחַץ עֵינֶיךָ בַּתְּהוֹם הַגּוֹבַעַת,
זֶה שִׁיר תַּנְחוּמִין לַסְּפִינוֹת וְלַמַּיִם.

וְעֶרֶב הָיָה.
וְיָדַי עוֹד הוֹסִיפוּ חֲמֵם הַכְּתֵפַיִם שֶׁל לֵיזֶר.
חוּלְיוֹת בִּסְחַרְחֹרֶת יָסְפוּ הִתְחוֹלֵל.
בְּחָרִישׁ וַדֵּי - עַ רָ ה לוֹהֵט וְצוֹהֵל.
וְעַל חֻדֵּי הַר אֶפְרַיִם
יוֹם נִפְחָד נִתְגַּוֵּן וְהָפַךְ
לֵיל.

בְּשׂוֹרָה! —
בְּחוּלְיוֹת מְרֻקֶּמֶת,
מִיַּפֶּת בְּשֶׂגֶב:
אֶל תֶּלֶם,
אֶל עֶרֶשׂ,
אֶל רֶגֶב.

נִשֵּׂאת הַבְּשׂוֹרָה בְּצָהֳלָהֳלֶת —
מִצִּיץ אֶל שִׁבֹּלֶת,
מִדֶּשֶׁא אֶל נִיר;
וּקְהַל אֲחָיוֹת וְאַחִים מְאֻסָּפִים
בְּלַהַט הָרֶנֶן,
בְּנֶפֶשׁ שׁוֹצֶפֶת
בְּתֵמַהּ עֵינַיִם
יָשִׁיר.

— נַעַר רוֹעֶה!
אֶת טַל הַבְּרָכָה נָא הָרֵעַף עַל כָּל פֶּה!
כַּבֵּס הַשִּׁקְוָה מֵרָאשֵׁי לְמַד-יָו,
דְּלָיִים הָבֵא נָא,
הָעֵדֶר כְּנוֹס הֵנָּה —
וּשְׁאָב!

וַיָּקָם הַפֶּלֶא:
הָעֹמֶק נוֹבֵעַ
אֶל הַדֶּשֶׁא, אֶל סֶלַע,
אֶל פֶּרַח גּוֹוֵעַ.

יוֹם נְחֹשֶׁת וָלַהַט.
אַךְ נֵס מִשָּׁמַיִם.
מַשְׁאֶבֶת מְגֻבַּהַת.
מִתְּהוֹם אֶת הַמַּיִם.

בְּזִיו הַחַמָּה שִׁבֳּלִים הִתְנַחְשֵׁלוּ
וּמֶשֶׁךְ כָּל שְׁבִיל כְּמוֹ שַׁחַר יָקַד.

וְצִמְאוֹנָם שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, —
אָדָם
וְאִילָן
וְכֶבֶשׂ
וְדֶשֶׁא —
מֵאָה בְּשׁוּרָה,
מֵאָה בְּשׁוּרָה
רָעֲמוּ פֶּה אֶחָד בְּדָכְיֵי סְעָרָה:
— חַי!
קָלוּחַ הַמַּיִם הַדָּם יְכַבֵּם,
הַשֶּׁמֶשׁ שִׁרְיוֹן שֶׁלַּשֶּׁלֶג יָמֵס.

לְמֶד-וָו עֲדָרִים נָהֲרוּ הַמִּגְדָּלָה,
שָׂדוֹת נִתְקַפְּלוּ, נִגְמְאוּ תַּחְתֵּיהֶם
וְהִדְרִיגוּ הָרִים מַעֲלוֹת-מַעֲלוֹת.
וְסַבָּא צָחוֹר —
קֵרֵחַ מַפְשִׁיר, מְקוֹנֵן לְסְפִינוֹת
לָבָן, מְסַנְוֵר
צָעַד עַל גַּבֵּי מַעֲלוֹת
צָעוֹד וַעֲלוֹת בְּמִזְמוֹר
וַיְנַחֵם אֶת הַנֹּחַם לֵאמוֹר:

...יוֹם הָיָה בְּעֵמֶק הַר אֶפְרַיִם, —
יוֹם מִמְשָׁךְ וְלָבָן,
עָמְדוּ בְמִשְׁקֹלֶת כַּפּוֹת הַמֹּאזְנַיִם, —
לַיְלָה וָיוֹם — יָרֵחַ וְשֶׁמֶשׁ,
שָׁמַיִם וָאָרֶץ — וְרֶנֶן וָדֶמַע
בְּנִים הָאֶחָד.
וּמַיִם מִבְּאֵר שׁוֹקְקוּ, לֹא חָדֵלוּ.

עֲדָרִים, עֲדָרִים בְּשָׂדוֹת יִשְׂרְכוּ,
רוּחוֹת מִמִּדְבָּר אֶת צַמְרָם יְסָרֵקוּ, —
עֲדָרִים בַּצָּמָא.
וְשָׂרְגוּ תַּלְתַּלִּים בִּסְגוֹלָה שֶׁל חַמָּה,
וְחִלֵּל רוֹעֶה-נַעַר בְּרַחַב שָׂדַי:
— "אִם לֹא עַכְשָׁו — אֵימָתַי" — —

וַיְהִי מִתְמַשֵּׁךְ וְכָמֵהַּ
אֶל עֵבֶר הַבְּאֵר הַנּוֹבַעַת;
כָּל נַחַל דּוֹמֵעַ
כָּל שֶׁמֶשׁ שׁוֹקַעַת.
וְצֶמֶר מוּל שֶׁמֶשׁ הִבְהִיק מָאֳדָם, —
לָמֶד-וָו מִילְיוֹנֵי אָדָם
בְּדַם עֲלֵי קוֹטֶל
וְלֵיל עַל דִּגְלָם.
הוּנְפוּ שְׂפָתוֹתַיִם,
יָדַיִם בַּסֵּפֶר.

חַ נָ ה :

כְּבָשִׂים לַעֲלוֹת יִפְחֲדוּ פַּחַד רָב,
כְּבָשִׂים אוֹהֲבִים עַל הָאֶבֶן לִשְׁכַּב,
הַקְשֵׁב אֶל חֲלִיל-הָרוֹעִים וְלָנוּחַ,
הָפֵג הַשָּׁרָב עִם כָּל נֶשֶׁב הָרוּחַ.

אֱ לִ י שָׁ ע :

נַחְצוֹב מַדְרֵגוֹת אָז גָּבֹהַּ-גָּבֹהַּ,
וְכָל הַכְּבָשִׂים יַעֲלוּ וְיָבוֹאוּ.

לַיְלָה יֵשְׁנָה.
הַטַּף יַעַצְמוּ הָעֵינַיִם בַּלָּאט
וְיִרְאוּ מַדְרֵגוֹת בַּחֲלוֹם.

בִּרְחַב הָעֵמֶק — הַלְמוּת תַּהֲלוֹם,
וְאַבָּא וְאִמָּא לְאִט יַאֲזִינוּ.
מִפֶּרֶק אֲזִיקִים וּמִשַּׁק נְחֻשְׁתַּיִם.
כּוֹכְבֵי נְגוֹהוֹת יִזְרְעוּ הַשָּׁמַיִם.
וְכָל הַנְּחָלִים יְפַכּוּ וִירַנֵּנוּ.
יַדְמִימוּ הַטָּף, וְהִקְשִׁיבוּ אָז חֶרֶשׁ.
תּוּשַׁט לְשׁוֹנָם בְּצָמָא וְנָשְׁתָה,
וְלַיְלָה יַנְעִים לָהֶם זֶמֶר-שֶׁל-עֶרֶשׂ,
כָּמוֹהוּ לֵילוֹת לֹא הִנְעִימוּ עַד עַתָּה.

אֱלֵי מִגְדָּל הַטַּף עוֹלֶה לוֹ.
מִשְׁאוֹן-צְלִילִים שָׂדֶה יֶהוֹם.
וְאַגָּדָה הַפְּלֵא וָפֶלֶא:
יִסַּף לוֹ נַחַל מִנִּי תְּהוֹם.

וּשְׂדוֹת עַרְבִית כִּי יַאֲפִילוּ,
וְאַף רָקִיעַ עוֹד יֵקַד, —
הַטַּף בְּמַיִם שְׂחוֹק יַצְהִילוּ:
לְכַד מִנַּחַל, לְכוֹס מִכַּד.

לְכַד מִנַּחַל, לְכוֹס מִכַּד,
עַד שֶׁכָּךְ מִמֶּנָּה, — וְתָחַבְתָּ
בָּהּ יֶרֶק-עֵשֶׂב, וּמִיָּד
הֵם אֲגָדוֹת יִטְווּ בְּצַוְתָּא:

אוּרִי:

הָעֵשֶׂב יִגְדַּל
וְיַדְשִׁיא בִּבְלִי הֶרֶף,
אֲגַבִּיהַ אֶל עָל
עִם הַצֹּאן לְעֵת עֶרֶב,
וּבָאוּ לִלְחוֹךְ עֲשָׂבִים עִמָּדִי,
כֶּבֶשׂ וּגְדִי.

אֱלִישָׁע:

עַד לֵב הַשָּׁמַיִם הָעֵשֶׂב צוֹמֵחַ,
וּפֶרַח פּוֹרֵחַ בְּלֵב הַיָּרֵחַ.
יֹאכְלוּ הַכְּבָשִׂים אֶת הָעֵשֶׂב כִּי טוֹב,
וְרַק אֶת הַפֶּרַח חָלִילָה לִקְטוֹף.

דְּמָמָה בַּקּוֹמוּנָה, תְּצִלֶּלֶת הַלַּיְלָה.
אִתּוּת הָאוֹרוֹת מֵחַלּוֹן אֶל חַלּוֹן.
יַשְׁפִּיל מוֹשָׁבוֹ הָרָקִיעַ מִלְמַעְלָה.
הַתְּהוֹם מֵעֲמָקֶיהָ תָּרֹן.

יְשֵׁנָה הַמִּגְדָּל
וְיִשָּׁנֵב.
רֹאשׁוֹ חֲלוּדָה,
וְהַתְּכוֹל בְּרַגְלָיו.
הַחֹמֶר כּוֹרֶה הוּא.
הַתְּכֵלֶת זוֹרֶה הוּא.
רוּחַ פָּרוּעַ יָהוֹם בְּחָדוֹ.
סֶלַע מִבֹּהוּ יְיַלִּיל כְּנֶגְדּוֹ.
שִׁירַת הַבְּרֵאשִׁית עַל סְבִיבֵהוּ נוֹדֶשֶׁת — —
שָׁמַיִם וָאָרֶץ.
מַיִם וָדֶשֶׁא.
שָׁמַיִם וָאָרֶץ.
מַיִם וָדֶשֶׁא.

בְּטַבּוּר שַׁדְמוֹת הַחוֹחַ,
מִבֵּינוֹת וַעֲקוּתַיִם,
הַסֻּלָּם מֻצָּב נֵא-כֹּחַ
וּמַרְקִיעַ שְׁלָשׁ-רַגְלַיִם.
וּמְסֻגֶּרֶת מְבֻצֶּרֶת
אֲגֻדָּה כְּסַד שַׁרְשֶׁרֶת.
בִּשְׁתִין שֶׁל אֲדָמָה זֹה
כְּמוֹ בְּסַנְוֵרִים נִגְנַז הוּא
הַמַּבּוּעַ הַנּוֹהֵר,

בְּחֶדְוֹ, אֶל עָל מַבְקִיעַ,
חֹד סֻלָּם עַל סַף רָקִיעַ
מִתְלַקֵּחַ וּמְצַבֵּב
צָו:
עֲלִי, בְּאֵר! עֲלִי, בְּאֵר!

בְּלֵילָה יָרִיעַ צִלְצַל הַשַּׁרְשֶׁרֶת,
אִתִּים יְפַלְּחוּ אַדְמָתוֹ הַנִּחֶרֶת.
וְיֵשֵׁב אֶל עֵשֶׂב —
בְּתַעֲלוּמָה:
— מָה?!

וְזָקָה כֹּה אִלְמָה,
וַעֲקַת בַּעַל-חַי בָּאֵימָה.
אֵיךְ תָּשׂר דוּמִיָּה בֵּין מִדְבָּר וּבֵין יָם?
מֵאֹפֶק עַד אֹפֶק שַׁלְהֶבֶת כַּדָּם.
וְיָלֹק בִּלְשׁוֹנוֹ וִירַחְרֵחַ
אֶת פָּנֶיהָ חֲצִי-הַיָּרֵחַ.

עֹמֶק חָתָךְ,
גֵּו בְּצַמְרוֹ.
כִּדְחִילוּ תְּפַךְ
תְּפִלָּתוֹ, בְּאָמְרוֹ:

מַיִם לְמַעַן שָׂדֶה —
מַיִם לְמַעַן פָּרוֹת —
מַיִם לְמַעַן הַטָּף —

מַיִם לְמַעַן שָׂדֶה, כִּי נִכְסַף הַשִּׁחִין.
מַיִם לְמַעַן פֵּרוֹת, כִּי כָּחַשׁ וְצָפַד הָעֲטִין.
מַיִם לְמַעַן הַטַּף, עֲטִיפֵי הַצָּמָא בְּחַמְסִין. —

זוֹ הַתְּפִלָּה מִנִּי עֵמֶק יוֹקֶדֶת —
מֵאָז וּמִקֶּדֶם.
שְׁקִיעָה בַּשָּׂדוֹת גֶּחָלִים תְּלַהֵט.
דָּמוֹ שֶׁל הַדּוֹר מְפַכֶּה וְשׁוֹתֵת.
הַדֶּרֶךְ אֲדֻמָּה מִנִּי דָם.
וְלָמָּה יִתְפַּלֵּל הָאָדָם? —
אַךְ לְטַל וּמָטָר,
לְרַוּוֹת צִמָּאוֹן,
לְשַׁכֵּךְ רְעָבוֹן,
לְכַבֵּס הֶעָוֹן,

הָאֵימוֹת מִנִּי דוֹר וָעַד דּוֹר —
כִּבְשֶׁלֶג צָחוֹר.

ב א ר

רִכְסֵי הַר אֶפְרַיִם מִנֶּגֶד מִזְרָחָה,
תָּקְעוּ חֲדֵיהֶם בְּיֶרַח גָּבֹהַּ
וּמֵי רְעָבוֹן יַעְפִּילוּ בַּלַּיְלָה
מַחֲרֶשֶׁת לִתְבוּעַ.

וְחוֹל מִפְּאַת יָם, הֲרָרִים שֶׁצָּמְאוּ
הָלוֹךְ וּפָסוֹעַ יָזוּעוּ עִם רוּחַ
עֲלָפִים מִצָּמָא בִּתְחִנָּה יְבַקְּשׁוּ
בְּאֵר שֶׁיִּכְרוּהָ.

יַגְבִּיהַּ מִגְדָּל בְּטַבּוּר שְׂדוֹת-הַשַּׁיִת,
אָסוּר בָּזִיקִים אֶל חַמָּה בַּשָּׁמַיִם.
יָרִיעַ שִׁירוֹ עַל פְּנֵי צְחִיחַ הָעֵמֶק:
«עֱלִי, בְּאֵר-הַמָּיִב».

וּבַת-קוֹל נוֹהֶרֶת עַל חוֹל וְעַל סֶלַע,
וְאָדָם יָרֵחַ מַחֲוִיר וְגוֹוֵעַ,
וּפֶלֶד אֵתִים בַּתְּהוֹמוֹת יְפַעְנֵחַ
חֲלוֹם מַעְיָן הַנּוֹבֵעַ.

וְהוּא עוֹלֶה מִמַּעַל לֶהָרִים.

הַבֵּן:
יִדְרְסוּ הַדְּוָשָׁה
אֵל וְאָדָם,
אַבָּא וּבֵן...

וּמִי, אֵפוֹא, יְרַהֵב,
וּמִי, אֵפוֹא, יַגִּיד,
כִּי סוֹף לְלֶמֶד-וָו
הַקֵּץ לְנֵר-תָּמִיד?

פּוֹלֵחַ לֵיזֶר צִיפֶּרֶס אֶת הָרֵי אֶפְרַיִם
וְהָעוֹלָם כֻּלּוֹ הָעֹל עַל צַוָּארוֹ.

בַּשָּׁמַיִם תְּלַהֵטְנָה לֶהָבוֹת מִמַּדְרִיד
וּבֵן רוֹאֶה אִמּוֹ,
לְיַד הַגַּיְסָל
בְּסְמאָטשע גאַס.

חֲרִישִׁית הַתְּפִלָּה,
וְצָקוֹת מִנִּי שֶׁלֶג,
אֶל כִּסֵּא הַכָּבוֹד
מִתַּמֵּר הֶעָשָׁן,
הַלֵּב אֶת הַטְּרַקְטוֹר
חִשֵּׁל בְּשַׁלְשֶׁלֶת:
כָּל אֱזִיק — זִיק,
כָּל חוּלְיָה — יָהּ,

בְּרֵאשִׁית, — עוֹקֵר הָרִים
צוּקִים יִפּוֹלוּ,
וְדָם,
דַּם-אֱנוֹשׁ שׁוֹתֵת.

נִימַת הָאֵבֶל עוֹד בַּנֶּפֶשׁ מִתְעַטֶּפֶת,
אַךְ כְּבָר הַבְּאֵר חוֹמֶרֶת וְשׁוֹצֶפֶת
מֵאֶבֶן אֶל חֲלוֹם גָּבֹהַּ
קוֹל וְרוּחַ כַּד בְּכַד.

הֲרָרִים בִּיקוֹד עֲמוּד הַשַּׁחַר,
מִבְּרֵאשִׁית.
רַעַשׁ טְרַקְטוֹר.
אַךְ הַשֶּׁמֶשׁ עוֹד נִסְתֶּרֶת,
חֲרִישִׁית.
וְנִגּוּן נוֹגֶה יִבְכֶּה דֹּם
כְּמִקֶּדֶם.

אַךְ הַטְּרַקְטוֹר פּוֹסֵעַ, פּוֹסֵעַ, פּוֹסֵעַ.
כָּל צַעַד יוֹקֵד כְּלַפִּיד,
כָּל צַעַד הוֹלֵם בְּקוֹל נֵם:

וַתִּיקַד הַחַמָּה בְּרַכְסֵי הַר-אֶפְרַיִם.

וְשׁוּב נִזְדַּמְּנוּ. לָמֶד-וָו לְמִנְיָן
בְּהִלּוּךְ מַחְשַׁבִּים
שֶׁל סַגְרִיר וְשֶׁל רוּחַ
וְעָרְכוּ תְּפִלָּתָם:
עַל גִּבְעוֹל
וְתַפּוּחַ.

וַיֵּצְאוּ כְּמוֹ צֹאן רְחֵלִים לְמִרְעָם —
סְתָם.

כִּי מִי זֶה יִרְהָב
וּמִי זֶה יֹאמַר, —
כִּי סוֹף לָמֶד-וָו
וְאֵין עוֹד תְּפִלָּה, וְהַלֵּב לֹא יוֹחִיל עוֹד.

חָלִילָה!

וְאַל יָקוּם הַיּוֹם,
וְאַל תָּבוֹא הָעֵת
וְחַי לָמֶד-וָו —
עִם בָּקָר, וְעִם צֹאן,
וְעִם טָף.

אַדְמַת הַקִּמְשׁוֹנִים הַשְׁבִילִי,
מוֹטוֹת הַגְּבִיהִי, הַאֲהִילִי!
מִקֶּרַע, מִקִּינוֹת יַרְהִיב
וְיִזְדָּרַח הָאָבִיב.

דִּמְדּוּם שֶׁל סוֹד עוֹמֵם בַּדֶּשֶׁא
וְרוּחַ יָם צְנָה רוֹחֶשֶׁת.
וּפַס חַמָּה בְּחַתְחַתִּים
נִשְׁפַּךְ, נִשְׁפַּךְ עִם גְּדִישׁ חִטִּים.

הַמַּעְגָּל — אוֹרוֹ מַפְצִיעַ,
גָּל הַנֹּגַהּ וּמַרְצִיעַ
תְּשׁוּקוֹת — כִּפְקַעַת נְגוֹלָה.
הַמְּתִיק הָעֶלֶם סוֹד תְּפִלָּה.

וַתִּיקַד הַחַמָּה בְּרִכְסֵי הַר אֶפְרַיִם.

עַל תֵּל חֳמָר שׁוֹמֵם עֲדֶנָה
הָעֲגָלוֹת לָרֹב תִּצְבֶאנָה —
צִוּוּי גוֹרָל בַּל יְאַחֵר עוֹד:
שְׂדֵה קִמְשׁוֹנִים גָּדוּר בְּגֶדֶרֶת.

וְהֵם יָרְדוּ בְּכֹבֶד טַעַן,
בַּלֵּב — תּוֹחֶלֶת בְּקֶר-כְּנַעַן,
בָּעַיִן — לַהַט-אֵשׁ, — לִנְטוֹת
עַל גֶּבַע לְבֶן יְרִיעוֹת.

מִצְעָר בְּאֶרֶץ לֹא-נִצְעֶדֶת.
חֲצוֹת זוֹהֶרֶת וְיוֹקֶדֶת.
זִיו אַשְׁמוּרָה שְׁלִישִׁית מֵעָל
הַשַּׁעַר הֶגָּנוּז יְגַל.

כְּבוּשָׁה קִבְּרָה, תְּעָלוּהָ,
תַּכְסִיף בִּצָּה רְצֵי מַבּוּעַ.
פִּרְצֵי יַמְבּוּט. תִּשְׁבֹּלֶת פָּז.
וְשׁוּב מִצְעָד בְּרוּחַ עָז.

עַל עַפְעַפָּיו — זִיו סַנְוֵרִים הוּא,
עַל כְּתָנְתּוֹ — אַבְקַת זָהָב.
רְצֵי חַמָּה יִקְשׁוֹר בִּרְחִימוּ
וְכִרְצוּעוֹת הֵן עַל יָדָיו.

כָּל הַדְּרָכִים הֲלוֹם יוֹבִילוּ
כָּל שַׁחַר אָהֳלוֹ יָעִיר.
הַיּוֹם יִדְמַע, יִזְרַע בִּדְחִילוּ,
וִיהִי גַּם הוּא גִּבְעוֹל בַּנִּיר.

וְהוּא פּוֹשֵׁט יָדָיו קָדִימָה —
אֶל הַשָּׂדוֹת, אֶל יְבוּלָם:
גּוֹרָל, קָחֵנִי נָא וְשִׂימָה
אוֹתִי סִפּוֹ שֶׁל הָעוֹלָם.

א ד מ ה

שׁוּב בֹּקֶר-אוֹר, אוֹרוֹת יַנְחִילוּ
וּפְנֵי אַרְצִי — חַמָּה וּתְכֹל.
וּשְׂדוֹת שׁוֹמְרוֹן תְּחִנָּה יַפִּילוּ:
בּוֹא, לַיּוֹצֵר צִיפֳּרֶם, לַעֲמוֹל.

בּוֹא, אִישׁ הַדֶּרֶךְ הַזּוֹעֶמֶת,
קוֹל הַר-אֶפְרַיִם — קוֹל סִינַי:
בּוֹא, לַיּוֹצֵר צִיפֳּרֶם, זְרַע בְּדֶמַע,
שָׂא אָהֳלְךָ וּבוֹא אֵלַי.

וְיָם רָחוֹק יִצְוַח צָוֹחַ:
בּוֹא עַד הֲלוֹם, אִישׁ-אֳנִיּוֹת!
שָׁאַלְתָּ לֶחֶם, חוֹף מָנוֹחַ, —
חֲרוֹשׁ-נָא שְׁחוֹר מַעֲנִיּוֹת.

אַדְמַת חוֹלוֹת וָאֶבֶן רָנָּה
אֶל כַּף יָדְךָ בְּנֶחָמָה.
רַחֲבֵי מִדְבָּר — מַיִם חָרָנָּה —
תּוֹבְעִים מַחְרֶשֶׁת בְּצָמָא.

הוֹלֵם דָּפְקוֹ. כָּל הָעוֹלָם הוֹלֵם.
קְרוּעוֹת עֵינָיו, וְהוּא חוֹלֵם.
וְהוּא רוֹאֶה חוּצוֹת-קִרְיָה וָטָף,
הֵם כִּזְקֵנִים כְּפוּפֵי הַגָּב.
וּבְלַהַט יְצוּעוֹ יַקְשִׁיב אֱלֵי קוֹלָם
שֶׁל תִּינוֹקוֹת צְרוּדִים, שֶׁל יֶלֶד בָּעוֹלָם:
— אֵם-אֲדָמָה, לָךְ סַחְנוּ וְקִוִּינוּ
תְּנִי לֶחֶם לְשָׂבְעָה וְאַל נָא תַּרְעִיבִינוּ.
וְאֵיזוֹ הֶמוּלָה בְּכָל נָתִיב וָדֶרֶךְ,
מַסָּע אָרֹךְ עַל פְּנֵי עָרִים.
מַקְהֵלֶת אִינְוָלִידִים, וְעִם כּוֹשְׁלֵי-בֶרֶךְ:
— אֵלִים, דִּרְסוּ רְמַ״ח הָאֵבָרִים.

וְהַכַּלּוֹת תְּפַסְעְנָה — שֶׁבֶר עֲלֵי שֶׁבֶר, —
מַחְשׂוֹף כְּלָמוֹת מוּל תְּכֵלֶת עַד הָרָחֵק,
וְקוּבְלְנָה תַּדְמִיעַ קוֹל:
הַגֶּבֶר! — נִכְסוֹף נִכְסַפְנוּ עוֹד לְיֶלֶד-חֵיק!

לוּא פַּעַם עוֹד פָּרוּשׂ כְּנָפַיִם,
הַקְשֵׁב בָּרוּחַ קוֹל כִּנּוֹר,
בְּלֹבֶן עֶרֶשׂ זוֹן עֵינַיִם
בִּצְחוֹק הַיֶּלֶד הַצָּחוֹר.

וּפֶלֶג מַכְאוֹבוֹ זוֹרֵם בְּנַהֲרוֹת הָאָדָם.

הוֹלְכִים כּוֹשְׁלֵי בֶּרֶךְ. —
דִּבֶּשֶׁת מוֹנַעַת.
וָרֶגֶל פּוֹסַעַת.
כּוֹשְׁלָה וְצוֹעֶדֶת, כּוֹשְׁלָה וְצוֹעֶנֶת.
וְרוּחַ אֶל נֹכַח פְּנֵיהֶם מְקוֹנֶנֶת.
הַתִּיל בִּיבָב.
אֶת הַסּוֹד מְנַהֵם:
הוֹלְכִים לְמֶר-וָו
לְחַלֵּל אֶת הַשֵּׁם.

הֵן רַק טַבְלַת חִינִין אַחַת.
יַרְקוּת וְדָם עֵינוֹ תְּלַהֵט.
וְאֵשׁ חוּלְיוֹת-חוּלְיוֹת רוֹחֶשֶׁת.
וּצְלִיל הַזּוּג, וְנִיד דַּבֶּשֶׁת.
הֵן הֹלֶם דֹּפֶק הוּא נִמְהָר.
וְרַב הַדֶּרֶךְ וְאַכְזָר.
וּבְכִי כִּנּוֹר עַל אֶבֶן-כֵּף
מִבַּעַד לִירִיעוֹת רוֹעֵף.
קוֹל נְבָאִים מְקַדְּמַת דְּנָא.
(תֵּיבַת הָרַדְיוֹ מְנַגְּנָה)
בַּת-קוֹל מוּיְנָה הֵנֶּה-הֵנָּה:
רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ — —

עַתִּיק הַקּוֹל. הַדֶּרֶךְ אֲרֻכָּה.
עַל מַכְאוֹבֵי תֵּבֵל הַנֶּפֶשׁ מְבַכָּה.

הַבֵּט:
הִנֵּה אֲרָצוֹת בְּדֹמֶן תִּתְבּוֹסַסְנָה.
אָדָם הוּא הַנֵּיסָל, —
אֲבָל שֶׁבְּעָתַיִם אָדָם הוּא הָרִינוּס.
שְׁחוֹרָה הִיא הַדֶּרֶךְ, —
אֲבָל שֶׁבְּעָתַיִם שְׁחוֹרִים הַיָּמִים.
כִּי לֶחֶם אֵינֶנּוּ,
וְאֵין אֱלֹהִים.

הַקּוֹל מַחֲרִישׁ.
עָדִין שִׁבְעָתַיִם אָז צְלִיל מְצִלּוֹת.
בִּרְכֵּי הַהוֹלְכִים אָז כּוֹשְׁלוֹת שִׁבְעָתַיִם.
אָפֵל מִנִּי אֹפֶל הוּא לַהַט הַכְּבִישׁ.
וּפוֹקְעִים כּוֹכָבִים בַּשָּׁמַיִם.

אֲנִי גְּלוּי-עֵינַיִם יִקַּח לַיּוֹר צִיפֹּרֶם
אֶת נֹאד דִּמְעוֹתָיו הַחַמּוֹת,
תַּרְמִיל הַמַּכְאוֹב הַשִּׁמְשִׁי,
וְיֵלֵךְ עִמָּדָם
בַּנְּתִיבָה שֶׁהִשְׁחִירָה מִדָּם.

פּוֹרְחוֹת רְצוּעוֹת.
בַּלָּמִים.
רְצִיפִים.
כְּבִישֵׁי דֶּרֶךְ.

שְׁלַל נְגהוֹת מְסַמֵּא בַּמַּחֲזֶה.
עָרִים.
רְחוֹבוֹת.
מִגְדָּלִים.
בְּזֶה אַחַר זֶה, בְּזֶה אַחַר זֶה.
וְהוּא עוֹד פּוֹסֵעַ
מֵעִיר אֱלֵי עִיר,
מֵאֶרֶץ אֶל אֶרֶץ, —
עֲדֵי יִפְגְּשֵׁם אִי-בָּזֶה.

גְּמַלִּים לְמֶד-הֵא גַּבְנוּנִים יְהַלֵּכוּ.
שַׁלְהֵי אוֹר חַמָּה עַל דַּבֶּשֶׁת.
אֹדֶם יְקוֹד עַל שְׂפָתַיִם.
תָּנוּעַ דַּבֶּשֶׁת.
תִּלְחַשְׁנָה שְׂפָתַיִם.
וּצְלִיל מְצִלּוֹת מִפּוֹזֵז וְעָדִין.

וַיִּשְׁאַל:
— גְּמַלִּים לָמֶד-הֵא, הָהּ, אַחִים בַּצָּמָא לִי,
הַגִּידוּ: לְאָן?

וְהֵם יַעֲנוּהוּ:
— שְׁאַל נָא, אָחִינוּ, שְׁאַל נָא אוֹתָנוּ.
הֲלֹא מִשֶּׁכְּבָר הַיָּמִים עֲזַבְתָּנוּ.
הֲלֹא כְּבָר הִשְׁחִיר פֹּה הַשֶּׁלֶג.

לֵיל קַדָּחוֹת. לֵיל גּוּף בּוֹעֵר.
גּוּף בְּקַדַּחְתּוֹ כִּפְלַיִם עֵר.
מִצְחוֹ לוֹהֵט. עֵינָיו סְגוּרוֹת.
אַלְפֵי אִשִּׁים עֲלֵי קִירוֹת.

הֵן רַק טַבְלַת חִינִין אַחַת.
רֵיקוֹת — שַׁפּוּד נוֹקֵב וָחַד.
לֹא נִים לֹא תִּיר מוֹבִיל הָרוּחַ
גָּמָל עָיֵף, נִכְסָף לָנוּחַ,
מִמְּרוֹם הָהָר, יָרוּד וּגְלוּשׁ.
וּפִיק-בִּרְכַּיִם. וְכֶפֶף רֹאשׁ.
חַמָּה שׁוֹקְעָה עַל צְחוֹר הַבֶּשֶׁת.
תַּרְמִיל נוֹשָׁן שֻׁפַּךְ עַל דֶּשֶׁא...

מֵעֹמֶק הַלַּיְלָה, אָפוּף לַהַט,
מֵעַל שְׁלָהֳגוֹ,
מֵעַל גַּג בֵּיתוֹ
גְּוִילִים לְפָנָיו עַד אֵין קֵצֶה נִגְלוּ:
חוֹפִים הֵם — וְיָם הוּא —
עֵצִים הֵם — וְחוֹל הוּא —
וְאֵשׁ מְסֻנְוֶרֶת רוֹמֵז נֹגַהּ רָב.
וְהוּא, שְׁתוּם עֵינַיִם, יִשָּׂא פְּעָמָיו.

ל י ל ק ד ח ת

הַפַּחַד הוּא — קוֹל „מֶה" בְּמִשְׁעוֹלֵי הַתֹּהוּ?
אוֹ גֵו הַצֶּמֶר שֶׁל גּוּפוֹ, וְהוּא דּוֹאֵב?
לֹא שְׁנָת וְלֹא הַשְׁקֵט לְנֶדֶד לָמֶד-וָו הוּא.
הַכּוֹכָבִים — מִפּוּר-שִׁנַּיִם. כָּל עָנָן — זְאֵב.
חֲצִי-יָרֵחַ — אֹדֶם לַהַב, וְכִצְלָב הוּא.
זֶה פֶּלֶג מַכְאוֹבָיו בְּנַהֲרוֹת הָאֹדֶם:
אֶל מַעְיָן יֵרֵד — קוֹל שֶׁפֶךְ בַּעֲיָם.
וְאֹזֶן אֶל חָלִיל — צִלְצַל הֶמִי פָּרוּעַ.
וְחֶרְדָּתוֹ תָּרוּץ — כְּעֹפֶר מְאָיָם.
אָזְנַיִם תְּצִלֶּינָה. עֵינַיִם — אֵשׁ בָּרוּחַ.
לֹא שְׁנָת וְלֹא הַשְׁקֵט לְנֶדֶד לָמֶד-וָו הוּא,
הוּא נָס. הוּא מִתְלַבֵּט בֵּין קַדָּחוֹת אֵין-סְפוֹר.
שִׁיר עֶרֶשׂ שָׁרוּ לוֹ גְּמַלִּים כְּפוּלֵי-דַבֶּשֶׁת.
וְהֶרָה יַעֲלֶה. בְּפַחַד מִכָּל בּוֹר.
אֵימָה שֶׁלְּקִרְבָּן, הִיא בַּמְּצִלּוֹת רוֹחֶשֶׁת.
דִּין-דִּין. אֵימַת-הַדִּין בְּנַעַץ-מַאֲכֶלֶת,
נַחֲרַת הַנִּשְׁחָטִים יִשְׁמַע מִקְּצֵה עוֹלָם,
חָרוֹן וּמְרִי-לֵבָב בִּגְוִיָּתוֹ דּוֹאֶבֶת.
וְתַרְעֻמְתּוֹ תִּגְאֶה, הַדֶּמַע יֶעֱצַם,
וַיִּפַּךְ אֶל נְהָרוֹת יוּבַל מִסֶּלַע-אֶבֶן.

מַה לֵּילְכֶם מִלֵּילוֹת? הוּא כְּעֶרֶשׂ מוֹלֶדֶת,
חֵיק הָאֵם לְרֹאשׁוֹ שֶׁל תִּינוֹק.
עַל סִפֵּי הָאֹפֶל הַלֵּילִית מְרַקֶּדֶת,
וְהַדָּם בְּחֶטְאוֹ יֵחָנֵק.

הַשָּׁעוֹת יַשְׁלִיכוּנוּ כְּאֶבֶן מִקֶּלַע, —
הַשְׁלֶכֶת מִתְּהוֹם אֱלֵי תְּהוֹם.
וְכָל דֶּלֶת מוּגֶפֶת. כָּל נֶפֶשׁ נִנְעֶלֶת.
דְּרָכִים אֲבֵלוֹת אֱלֵי סְדוֹם.

מַה צָּדַקְנוּ בַּנֶּפֶשׁ. מַה זַּכּוֹנוּ בָּרוּחַ.
אַךְ נָחָשׁ אֶת גּוּפֵנוּ יַשְׁחִית.
וְזוֹלֵל הָאָדָם בְּשַׂר-חַיִּים כְּתַפּוּחַ
וְחוֹמֵד אֶת חַיָּה הַנִּצְחִית.

אֲחִי צִיפְּרֶס בְּאֵלֶם סוֹדוֹת-אֵין-פַּעְנֵחַ,
אַחְיוֹתָיו בְּלִבָּן הַנָּעוּל, —
מִי יִשְׁבּוֹר הַשְׂרֵפוֹת שֶׁבַּגּוּף הַקּוֹדֵחַ,
מִי יִשְׁבּוֹר צִמָּא לֵילוֹת הַנָּחוּל?

בֹּאָה, לַיְלָה, וּפְתַח לְטַלְלֶיךָ הַשַּׁעַר,
וְשַׁכֵּךְ הַצָּמָא שֶׁבַּדָּם. — —
כֹּה יָשִׁיר עֲרִירִי לַיְזֶר צִיפְּרֶס שִׁיר צַעַר,
שִׁירוֹ שֶׁל אִיּוֹב בָּאָדָם.

דמְעוֹת לֶיוֹר,
אֶגְלֵי הַדְּמָעוֹת שֶׁלְּשִׁיר:
הָרוּחַ בַּלַּיְלָה — וְאֶפֶס תּוֹחֶלֶת.
וְרֶטֶט בְּתֻפִּים.
וִיבֹשֶׁת הַחֵךְ.
וַעֲדַת הַתַּנִּים עָמְדוּ מְיַלֶּלֶת:

— אֲהָהּ, מֵאָה רֵעִים אֲשֶׁר לִימֵי הַיֶּגַע,
הַלַּיְלָה כְּבָר חָתַם אֶת תְּהוֹמֵיכֶם, רֵעִים.
וּבַחֲצוֹת לֹא בָא אָדָם לְנַחֲמֵנִי:
לֹא רֵעַ.
לֹא אִשָּׁה.
לֹא אֱלֹהִים.

אַחַי, הֵן עִמָּכֶם עָבַרְתִּי שְׁבִיל יָמִים
בַּחֲלוֹמוֹת וּבְרָעָב — גּוֹרָל אֶחָד גַּם יָחַד.
קִוִּיתִי, כִּי בֵּיתְכֶם יִהְיֶה לִי חֵיק שֶׁל אֵם
בַּלַּיְלָה, בְּלַהֶבֶת הַקַּדַּחַת.

עַכְשָׁו פֹּה אֶעֱמוֹד
גּוּף עֲרִירִי מְאֹד,
מֵאָח וּמֵאָחוֹת וָנוּחַ, —
אַךְ קוֹץ מֻדָּח בַּדֶּשֶׁא, סְעָרוֹ הָרוּחַ.

בְּמַרְבֵּץ עֲדָרִים בַּצָּמָא יִרְבְּצוּ הַיָּמִים לְעֵת עֶרֶב
בְּפִשּׁוּט לְשׁוֹנָם הַצְּחִיחָה, מִשְּׁרָבוֹ שֶׁל חַמְסִין נִחָרִים,
אוּלַי חֶסֶד הַטָּל יַאֲצִל בְּרַחֲמָיו הַגְּדוֹלִים שֶׁל הַלַּיְלָה,
וּבִרְכַּת עֲנָנוֹת תִּשְׁתַּפֵּךְ וּתְמַלֵּא שִׁקְתוֹת עֲדָרִים.

אַךְ הָרֵי רְכָסֵיהֶם יְשַׁלְּחוּ, כְּמוֹ סְפִינְכְּסִים בְּאֹפֶל הַלֵּיל.
וְהַשַּׁחַק נְחוּשׁ-כּוֹכָבִים כְּבָר הִקְפִּיא מַבָּטוֹ בָּרָמָה.
לֹא אֶגְלֵי הַטְּלָלִים יְמַלְּאוּ שִׁקְתוֹת עֲדָרִים שֶׁצָּמֵאוּ,
לַיְזֶר צִיפֳּרֶם דּוּמָם יְמַלְּאֵן בְּאֶגְלֵי דִמְעָתוֹ הַחַמָּה.

מִמְּאֵירָה לִמְאֵירָה, כְּבְתוֹךְ פֶּרֶא הַיַּעַר.
וְצִפֹּרֶן וָשֵׁן — אַהֲבַת זְאֵבִים.
וְרוֹצֶה הוּא לִקְרוֹעַ אֶת לִבֶּן הָאֹהֶל,
לְכַבּוֹת כְּכָבְדָּד אֶת לְבְנוֹת הַזְּוִיּם.

אַךְ אִוְשַׁת צְעָדִים מוּל לָבְנוֹ שֶׁל הָאֹהֶל.
עַל יְקוֹד יְרִיעוֹת רוּחַ קַל יִנְשָׁב.
וְהִנֵּה הִיא בָּאָה — שִׁבֳּלִית וְנִשְׁזֶפֶת —
וּמֶגֶד שְׂפָתַיִם אֱלֵי עַפְעַפָּיו.

זוֹ אִוְשַׁת צְעָדִים מוּל לָבְנוֹ שֶׁל הָאֹהֶל.
הִיא בָּאָה, הִיא בָּאָה. חֲלוֹמוֹ הָרוֹנֵן.
הַחֲלוֹם שִׁבֳּלִי. וְשִׁבְרוֹ חֶרְמֵשִׁי הוּא.
וְהָרוּחַ דָּשָׁה. וְהָאֹפֶל טוֹחֵן.

... דְּמוּת הַחַמָּה. יְחִיקִים בְּשַׁלְהֶבֶת.
רַעֲנָן וְלוֹהֵט בָּם גּוּפוֹ הַשָּׁזוּף.
וְרוּחוֹ הַיּוֹקֶדֶת עוֹלָה וּמַהְבֶּלֶת,
וְזֵעָה מְחַשֶּׁרֶת טְלָלִים וְתָזוּב.

אַךְ גּוּשֵׁי קִפָּאוֹן וּבָרָד הוּא הַלַּיְלָה.
וְלִבְנוֹ שֶׁל הַזִּיו בְּנוֹפֵהוּ רוֹעֵד.
וְהָרֶטֶט בָּאֹפֶל. וּבַת-קוֹל מִן הָרֶטֶט:
אוֹיָה, לַיְזֶר שֶׁלִּי, עֲרִירִי וּבוֹדֵד. —

בּוֹדֵד בְּרָעָב הָעֵמֶק וְקוֹדֵחַ.
בְּתוֹכוֹ שֶׁל תַּפּוּחַ בּוֹכִים גַּלְעִינִים.
אוֹוִים לֹא-נֵהִיֵי בְּעוֹרְקִים יְלַהֲטֵי:
שׁוֹקְקִים, זוֹעֲקִים, מַלִּינִים.

דַּם עֲלוּמָיו יַבְשִׁיל בַּלַּיְלָה.
בְּשָׂרוֹ יִרְעַב וְלֹא יִפְשַׁע.
לֵילוֹת שָׁרִים אֶת שִׁיר הַנֵּצַח —
אִשָּׁה.

וְהוּא צָחוֹר. וּמְתוֹם דָּמָיו בּוֹ.
וְזַכּוּתוֹ פוֹעֶמֶת פְּנִימָה.
וְרַק אַחַת תְּנַחֲמֵהוּ —
אִמָּא.

וְהוּא שׁוֹתֶה דִּמְעוֹת אֶגֶּרֶת.
יִשְׁמַע בָּרוּחַ קוֹל הֲמִי.
וְלַחַשׁ בְּכִי יָבִיא הַלַּיִל: —
בְּנִי.

...וְאֹפֶל וְצַלְמָוֶת יִסְחַרְחֶרֶת.
שַׂגִּיא-הַזִּיו בְּטַלְטוּלֵי הַשְּׁחוֹר.
מֵעַל חָדֵי גַּנִּים חַמָּה עַד תֹּם בּוֹעֶרֶת.
וְהַגָּדֵר — רַק הִיא וַעֲקָתוֹ תִּגְדּוֹר.
כְּמִיהוּת נִסְתָּר. קוֹל הִתְיַפְּחוּת רָפָה.
וּמִי יַקְשִׁיב? עָלֶה וָדֶשֶׁא.
וְרַק שָׂפָה דּוֹבֶבֶת אֶל שָׂפָה:
עַל אֵיזֶה פֶּשַׁע?
בְּדַעוֹךְ הַכּוֹכָבִים, יְרַטְטוּ שְׂפָתַיִם.
הִנֵּה צָנַח הַשֶּׁמֶשׁ וְנָצוֹר.
הוּא מִגַּנִּים יָבִיא יְרַק דִּמְעוֹת עֵינַיִם,
כְּצִבְיוֹנָם — שֶׁהִצְהִיבוּם בִּצּוֹת.

תְּבַלּוּל בִּצָּה — יָרֵחַ מְכֻרְכָּם.
עֲלֵי אִתִּים יַבְהִיק וְיִתְלַוֶּה.
שְׁחוּחִים כָּמוֹהוּ יִפְסְעוּ דוּמָם,
וְאַחֲרֵיהֶם — חֲלִיל-רוֹעִים דָּוֶה.
לֵיל סוּמָא. גַּ׳מּוּס בַּבִּצָּה מְשׁוֹטֵט.
חֲלִיל-רוֹעִים דְּוָי יַדְמִיעַ תַּמְרוּרִים.
בְּכָל לֵבָב סְנֵה-חוֹחַ מְלַהֵט.
וּבֵין רֵעִים יַפְרִידוּ יִסּוּרִים.
זְמוֹמֶת תַּחֲלוּאִים שֶׁל יַתּוּשֵׁי צַלְמָוֶת.
וְרֵיחַ הַיַּסְמִין כְּרֵיחַ דָּם.
וְהַבְּדִידוּת פּוֹצַעַת וְנוֹקֶבֶת.
וְדָם יָזוּב, עַד שַׁחַר מְאָדָם.

ק ר ע

צָמוּד אֱלֵי גְזָעִים עִם עֶשְׂרָה יָנוּחַ,
וְלֹבֶן הַדְּמָמָה מַאֲזִינוֹת יֵרָאֶה.
עַד לֶךְ-לְךָ יִנְהוֹם מִן הַמִּדְבָּר הָרוּחַ,
וּבַדְּמָמָה יַחְרוֹק הַשַּׁעַר — וְיִגַּף.

יָדַיִם עוֹד יוֹשִׁטוּ אֶל אִילָנוֹת מִנֶּגֶד,
מֵעַל תִּלֵּי חֹמֶר עוֹד הַחַמָּה חוֹגֶגֶת, —
אַךְ שֶׁצֶף יֵין הַסְּתָו כְּבָר מִלִּבּוֹ גּוֹלֵשׁ.
יָדוֹ הַמּוּשֶׁטָה תָּחוּשׁ כְּוִיָּה וָלַהַט.
קְלָלָה עַל שְׂפָתוֹתָיו. כְּתֹנֶת מְקֹרַעַת. —
שְׁקִיעָה תָּלֹק גּוּפוֹ בְּקַדָּחוֹת וָאֵשׁ.

לֹא נִיעַ עֲרִיסָה. לֹא בַּת-קוֹלָהּ נוֹהֶמֶת.
לֹא לֶטֶף רַךְ... — צִנָּה. וְכִסּוּפִים. וְחֵמֶר.
אָבִיב... מְפֻזָּר פְּרָגִים בַּנֶּפֶשׁ יַהְדְהֵד.
אַחוֹת בְּכוֹכָבִים הַקֶּרַע יְיַחֵל עוֹד,
חֻפּוֹת שֶׁל בְּדִידָתוֹ בְּאַפִּרְיוֹן הַתְּכֵלֶת...
אַךְ אֲבָל... אֲבָל... אֵין מַדְלִיק הַנֵּר...

שֵׁנִי בְּהַדְמִיעָה תַּדְלִיק נֵר-שַׁעֲוָה — —
הַסּוֹף, הַסּוֹף לְלֶמֶד-וָו, הַסּוֹף לְנֵר-תָּמִיד הוּא.
מִמִּי לִתְבּוֹעַ עוֹד, — הַגִּידוּ!
יְהוּא דֶּמַע, כְּדֶרֶךְ שֶׁסָּכוּ לִפְנֵי תֵּיבָה דֶּמַע אָז:
„הִנְנִי הֶעָנִי מִמַּעַשׂ". — —

וְשִׁיר אַחֲרוֹן נָעוּל.
מָחָר עוֹד יָגִיפוּ הַבְּרִית שִׁבְעָתַיִם.
פַּת-לֶחֶם עוֹד אַחַת אוֹ תִּגָּרַע מֵאֹהֶל,
כַּפַּיִם יְנַגְּבוּ אָז רֵיק וּבַטָּלָה.

לְמִינִים נִגָּשׁוּ לְתוֹךְ הַלַּיְלָה,
וְנִגְדְּעוּ בְרוֹשִׁים מִגֹּעַ מַצְּבוֹתָם, —
יְהִיא אֹתָם.

עוֹד מֵעוֹלָם כֹּה לֹא יָקְדָה שְׁקִיעָה בַּיַּרְכָּתַיִם.
עוֹד מֵעוֹלָם כֹּה לֹא עָמַד בְּפֶרֶךְ הַכַּפַּיִם.

הַגֵּא בָּאִילָנוֹת הֵשִׁיר חֶמְדַּת פְּרָחָיו
וְקוֹל-דְּבָרִים, אַכְזָר וָעָב,
מָחַק אֶת לְבָבוֹ:
— הָהּ לַיּוֹצֵר, אַל תּוֹסִיף לָבוֹא.
סָפַג הַכְּחוֹל אֶת נֶטֶף הַדִּמְעָה
עִם זֹהַר הַחַמָּה.

הַפַּעֲמוֹן בֵּין הַגְּדֵרוֹת הִשְׁמִיעַ קוֹל לִתְבוּעָה,
גַּם הַחֲמוֹר נָעָה אֵלָיו וְהִתְיַפֵּחַ: בֹּאָה!
וְשַׁרְשַׁרְתּוֹ הִשְׁתַּקְשְׁקָה רַבּוֹת וְתַמְרוּרִים.
וְהוּא רָכוּב עָלָיו, עִם סַל וַהֲרוּרִים.
בְּסֹמֶק וּבִשְׁחוֹר יָקְדוּ שׁוּלֵי רָקִיעַ,
וְהוּא בָּעֲלָטָה הִתְמִיהַּ וְהִפְגִּיעַ:
לְאָן?

וַיִּתְגּוֹדֵד רָאשֵׁהוּ הַמָּרְכָּן
וּפֶרַע בְּלוֹרִיתוֹ בָּרוּחַ נִדְבְּלַל
כְּעֵשֶׂב שֶׁקָּמֵל.
וְלֹא הֵשִׁיב אָדָם עַל תְּמִיהָתוֹ: לְאָן?

וְכָל בְּרוֹשׁ, הוּא רוֹאֶה, יְגֻדַּע
מִפְּנֵי רוּחַ מִדְבָּר, רוּחַ פֶּגַע;
וּבְכִי יְמָמוֹת הוּא שׁוֹמֵעַ
וּבְכִי שָׁבוּעוֹת כִּבְכִי-יֶגַע.

וְלֵילוֹת בְּנִיסָן כִּי יָצְנוּ
אֶת דַּרְכָּם, מִשָּׁרָב מִתְמוֹגֶגֶת,
בְּחוּלִין לְבֵיתָם יִצָּעֲנוּ
אָז יוּד-אָלֶף צְלָלִים קְרוּעֵי-בֶגֶד.

לְחַגִּים אָז הַנֶּפֶשׁ נִסְפֶּרֶת,
לִזְמִירוֹת, סַבָּא זַ״ל שָׁר לַיֶּלֶד.
אָז לְדָם שָׂם הַלֵּיל אֶת הָאֹרֶד,
וְהָפַךְ לְבָשָׂר אֶת הַפֶּלֶד.

ושעה כה אחרת, אחרת
בשולי פרדסים גדר-חוח.
של חול, בלשונם הנחרת,
יוד-אלף שרובים ואין-כח.

שמי נחשת בלהט הסמק,
ולגז הטלאים מספרים.
אל באר חרבה עדי עמק
שקעו בצמא הדליים.

ועיניו הקרועות, שנסומו
מחזון וחמה, או יביטו
כל אילן שיבש ושירם הוא
בשולי השדרה שהצמיתו.

צקון תפלה עלי פלא בחילו,
וכל עץ בתפלה יכנע.
את ראשו אלי שרש משפיל היא
וקולו, קול עצמו הוא שומע.

הוא רואה: העצים פה יבלו,
והיתה הפריחה לשלכת,
בשבריר החמה כי גדול הוא
זו שמחה יומטובית פה דועכת.

אַךְ שׁוּב הַבְּקָרִים פַּעֲמָם יִפְעֲמוּ,
יְאוֹר שַׁחֲרִיּוֹת מַחֲרִישׁ וְאִלֵּם הוּא.
סוֹבֵב לוֹ, הוֹלֵךְ לוֹ גַּלְגַּל מִפַּרְזֶל.
עוֹד אֶחָד, הַיּוֹד-בֵּית, בְּפַרְדֵּס —
לֹא אֵל,
לֹא גּוֹאֵל...

יָזוּעַ עַקְרַב הַשָּׁעוֹן,
וְרֹחַב לְתֶלֶם הַסֹּמֶק.
לָמֶד-וָו כְּמוֹ צֹאן
שֶׁגְּזָזוּהָ עַד עֹמֶק.

וְשֵׁעַר יָגִיפוּ בְּרִיחַ וָחוֹחַ
וְרוּחַ סוֹעָה פּוֹ רֹאשׁוֹ תְּדַבְלֵל:
אֶל תּוֹךְ אֲבִיבוֹ הוּא צוֹנֵחַ צָנוֹחַ,
הָלוֹךְ וְהַשְׁפֵּל,
הָלוֹךְ וְהַשְׁפֵּל.

עִם בֵּין-הַשְּׁמָשׁוֹת אֶת דַּרְכּוֹ יִשָּׂרֵךְ
זֶה לֵיזֶר הַבַּיְתָה — מְגֵן וּמֵעֵץ הוּא.
„שָׁבוּעַ-טוֹב!“ —
לִכְסוּיֵי הָאָבָק יְבָרֵךְ,
„שַׁבָּת מְבֹרָךְ!“
— לָעֵצִים שֶׁהֵנֵצוּ.

וּבְמוֹצָאֵי הַיָּמִים,
עֵת שֵׁן פֵּרוּרֵי שְׁחוֹר-הַלֶּחֶם לוֹעֶסֶת,
שְׂפָתַיִם בַּלַּיְלָה יָשִׁירוּ
שִׁיר חֶסֶד.

יֶשְׁנָם, עוֹד יֶשְׁנָם גַּם יָמִים שֶׁכָּאֵלֶּה
עֵת נִשְׁפַּךְ הַזָּהָב אֶל יָדַיִם כְּפֶלֶא.
וּבָעֲצָמוֹת יְרַקְרַק וְלַחְלַח
הַדָּם בִּקְלוּחַ-הַמֶּגֶד יָפֵךְ.
מִתַּחַת לַשֶּׁמֶשׁ, מִתַּחַת לַשּׁוֹט
וְעָה כְּמוֹ יַיִן שׁוֹתֶתֶת שָׁתוֹת.

וְהָיוּ לְאֶחָד הָאָדָם וְהַגָּן,
וּ„לְכָה נְרַנְּנָה" בְּרֶנֶן יְרֻנַּן
בְּצַעַד לֵאֶה בְּיָמִים שֶׁכָּאֵלֶּה
בֵּין יֶרֶק וּתְכֵלֶת.

וְטוֹב אָז לָלֶכֶת בָּדָד,
וּכְמֶשֶׁךְ הַזּוֹרֵעַ פַּח-זֶבֶל בַּיָּד,
עַל אֹרֶם הַחֲמָרָה לִזְרוֹעַ מְלוֹא חָפְן
קֶמַח הַזֶּבֶל, סֹלֶת הַלֹּבֶן,
צָעוֹד וְשָׁקוֹעַ,
צָעוֹד חָרוּעַ,
וְגֶשֶׁם תִּפְרַחַת,
וְלֹבֶן מַרְגּוֹעַ,
רוּחוֹת תְּלוּשָׁנָה,
וְשֶׁמֶשׁ אוֹפָה —
רְגָבִים כְּחַלּוֹת יִזְרְחוּ בְּיִפְעָה.

עֵצִים הִתְפַּרְחַת יַרְבִּינוּ, יַרְבִּינוּ,
עֲדֵי סַגְרִים מִיל עֵינַיִם יַלְבִּינוּ
כְּתָרִים מִנִּי כֶּסֶף, רָאשִׁים.
נוֹסַעַת, פּוֹסַעַת דְּמָמָה שֶׁלַּשַּׁחַר,
כֶּסֶף וְצַחַר,
כֶּסֶף וְצַחַר.
יִכְפּוּ, יַרְכִּינוּ
כְּתָרִים וְרָאשִׁים,
יְגֵעִים יַאֲזִינוּ
תַּנְחוּמֵי לְחָשִׁים:
— יֵשׁ תַּגְמוּל, יֵשׁ שָׂכָר
לְמָחָר.

שֶׁתְּקֵנִים עֲנָיִים שֶׁתִּיקָתָם יַעֲמִיקוּ,
רָאשִׁים יַחְלְמוּ עַל גַּבֵּי מַעְדְּרִים.
עַד אָצוּ מוֹרֵי-הַשָּׁעוֹת וְהִרְחִיקוּ,
וּבְעַד זַלְזַלֵּי הָעֵצִים יַעֲנִיקוּ
פְּרוּטָה שֶׁל נְחֹשֶׁת אֱלֹהִים אַדִּירִים.

בְּעָבְיוֹ שֶׁל פַּרְדֵּס הָעֵמֶק-הָעֵמֶק
מְפֻתָּלִים בְּיַרְקוּת הַפְּתַלְתֹּלֶת,
מְצֻלָּלִים בַּעֲבִי הַתִּצְלֹלֶת,
יִכָּפוּ יוּד-אָלֶף גּוּפִים, עֵירֻמִּים לְמֶחֱצָה.
הַחַמָּה שַׁפּוּדֶיהָ לַגַּן מְלַכְסֶנֶת,
וְשׁוֹפְדִים שַׁפּוּדִים נְחֻשְׁתָּם הַמְלֻבֶּנֶת
מִשֶּׁכֶם אֶל בֶּרֶךְ, מֵרֶגֶל אֶל יָד,
מִבֹּקֶר עַד עֶרֶב הַלַּהַט יִיקַד,
וְרוּחַ מִיָּם לִרְגָעִים מְצַנֶּנֶת.

בְּלֶטֶף חַנּוּן רוּחַ-יָם מְלַטֶּפֶת,
צְחוֹר הַתִּפְרַחַת כְּמָטַר נְדָבוֹת,
נְטָפִים-נְטָפִים הַזֵּעָה מְנַטֶּפֶת,
בַּלָּאט יְאַוְּשׁוּ אִילָנוֹת.

יַקְשִׁיבוּ גוּפִים מְלֻטְּפֵי רוּחַ-יָם:
אִוְשָׁה
וְנִגּוּן
אֵי-מִשָּׁם.

צִפְּרִירִים בֵּין עֲצֵי הַשִּׁטִּים.
רַחַשׁ-לַחַשׁ.
וּדְמִי.
(קוֹל אֵי-מִי?)

רוּחַ מַיִם,
אָנָּא, חֲנִי נָא אַתְּ —
לוּא אַךְ נֶפֶשׁ מְעַט.
כְּבָר בְּשָׂרֵנוּ אָדָם מִנִּי לַהַט,
כְּבָר הַכֻּתֹּנֶת הֵיטֵב מְיֻזַּעַת,
וְיָדֵינוּ עַד מָה הֶעֱוִינוּ...
חָנֵּנוּ, הָרוּחַ, חָנֵּנוּ!
נָא הָפִּיגִי הַלַּהַט,
לוּא אַךְ נֶפֶשׁ מְעַט,
לוּא אַךְ רֶגַע,
אַךְ רֶגַע, בִּלְבַד.

עַל רֶגַע שֶׁל נֹפֶשׁ — תְּפִלַּת הַיּוּד-אָלֶף, —
כֹּה אִילָן בַּדְּרָכִים מִנִּי חֹרֶב נִחָר,
יְפַלֵּל לוֹ:
עַל טַל וּמָטָר.

שִׁירַת הַגּוֹרָלוֹת עַל תֶּלֶם לֹא נִדְמָה.
וְלַהַט הַשִּׁטִּים,
וְרֶטֶט הַבְּרוֹשִׁים,
וְנַהַם מֵי יָם, וּבְכִי סְפִינוֹת אֵי-שָׁמָּה,
וְקוֹל הַמִּתְגַּלְגֵּל מֵעֵבֶר הַיָּמִים
דְּרָכִים צְנוּפֵי שְׁלָגִים מִמֶּרְחַקִּים יֶהֱמוּ,
וְעַל כְּבִישִׁים יָשִׁירוּ לָמֶד-הֵא:
זֶה גֶּשֶׁם הַדְּמָעוֹת,
וְשִׁיר מִזְמוֹר תְּהִלִּים הוּא:
— מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי;
צַו, אָדָם!
הַקְשֵׁב נָא וְאֶגּוֹר
פַּת-לֶחֶם — גַּג — וָאוֹר.

יַקְשִׁיבוּ עֲצֵבִים,
וְיַחְפְּזוּ הַמַּעְדְּרִים, מַה יַּחָפֵזוּ.
וּבַת-קוֹל מְהַדֶּדֶת וְנֵעוֹרָה:
— לָמֶד-הֵא, לָמֶד-הֵא
אֱמוּנִים עָלַי אָמֵן הָיִינוּ וּנְהֵא,
נִמְשׁוֹךְ בְּעֻלִּים,
נֶאֱגוֹרָה.

וְכָכָה — יוֹם יוֹם
מִתַּחַת לְלַהַט רָקִיעַ אָדֹם,
וְרַק לִרְגָעִים אִילָנוֹת בְּיַרְקָם יִשְׂחָקוּ,
וְרַק לִרְגָעִים רְקִיעִים בִּתְכֵלְתָּם יִנַּשְּׁקוּ — —

וְאֶת רֹאשׁוֹ יַשְׁפִּיל מִדֶּחִי.
כָּל אֶצְבַּע מַשְׁחִיזָה צִפֹּרֶן וַי וָבֶכִי.
וּמֵעֵדֶר נִגְעַק —
מַרְתִּיחַ צֶדַע וְלֵבָב.
וּמִקִּרְבּוֹ קוֹל זְעָקָה הֵגִיחַ
וּפָרַץ.

אַךְ יַחֲרִישׁוּהוּ אִילָנוֹת בַּהֲמוֹנָם כִּי רָב —
יַשִּׁיקוּ הַטְּרָפִים,
יַחֲרִיקוּ עֲנָפִים,
שָׁמַיִם אֲדֻמִּים יִשְׂאוּ חַמְסִין עַל גַּב,
שִׁבְעַת רוּחוֹת הַפֶּרֶא יְדַדּוּ.
תִּמְרוֹת אֲבַק סְחַרְחֶרֶת יְרַקֵּדוּ, —
וְהוּא יִכַּף עִם כָּל אִילָן שֶׁבַּפַּרְדֵּס.

חוֹחֵי עֲצֵי לִימוֹן לְטָשׁוּ אֶל מוּל פָּנָיו,
וְעֵץ אֶל עֵץ נִכְנָף,
עָנָף אֱלֵי עָנָף,
וְעֶקֶם אֵבָרִים וְכֶפֶף עֲרָפִים
בְּנִיר אֶחָד, בַּסָּךְ
כָּמוֹהוּ נִשְׂתָּרְגוּ בַּחֲרוּלֵי הַסְּבָךְ
עוֹד עֲשָׂרָה אַחִים בַּסָּד מְכֻנָּפִים.

אַחַד עָשָׂר אִתִּים,
אַחַד עָשָׂר רָאשִׁים, —

וְהוּא אִתָּם.
וְטֶנָא אוֹר עַל חֲמוֹרוֹ יַסִּיעַ.
וּבַהַק מַעֲדֵר עַל כְּתֹנֶת מְיֻזַּעַת.
צוֹרֶבֶת אֶת עָרְפּוֹ הַשֶּׁמֶשׁ מַרְקִיעַ.
שְׁקֵדִים חוּמִים תִּקְלֶה עַל כַּפּוֹתָיו בְּלַהַט.

וְיוֹם נִיסָן,
יוֹם מְלֻבְלָב, מַפְרִיחַ.
תַּפָּחִין וְיַבָּלוֹת יָנֵצוּ עַל כַּפַּיִם.
יָרִיחַ לְצִיצִים וְלַבָּשָׂר יָרִיחַ.
כָּל נְקוּדָה — אַךְ פֶּרַח וָיו הוּא.
פִּסַּת הַיָּד — פִּסַּת שָׁמַיִם,
שֶׁהִכְכִּיבוּ.

כּוֹכְבֵי הַיַּבָּלוֹת וְהַתַּפָּחִין.
וְעַד מְאֹד,
עַד קֹרַח הַמּוֹחִין
יִצְרוֹב כִּסּוּף בַּנֶּפֶשׁ פְּנִימָה:
נְיָר לָבָן חֵרוּת כְּמוֹ יָדָיו,
נַקֵּד בְּאֹדֶם-לֵב אִגֶּרֶת הַמִּכְתָּב
לְיַקִּירָה מִכֹּל,
אֵי-שָׁם, לְאִמָּא.

הַלֵּב, הַיָּד —
עַל גֶּוַע מְסֻקָּס, עַל צְנֶן מְפֻלָּד.

סַבֵּי-שֶׁמֶשׁ יִרְבְּצוּ עַל דֶּשֶׁא כְּשָׁטִיחַ,
וּמִמּוּלָם פַּרְדֵּס צָעִיר וּמִתְפָּרֵחַ;
וְרִזְוֹן הָאֶצְבָּעוֹת עֲלֵי מַנְעוּל וּבְרִיחַ
כְּבְכִי אַלְפֵי דְרָכִים בּוֹכֶה וּמִתְיַפֵּחַ.

— פִּתְחִי, פִּתְחִי, כִּי אָן, כִּי אָנָה זֶה נָבוֹאָה
בְּרַעֲבוֹן יָדֵינוּ הָרָזוֹת? חָנֵּינוּ!
כִּי אָנָה, כִּי לְאָן, בְּאֵין אוֹסֵף נָנוּעַ,
אִם, אֶרֶץ הַחַמָּה, גַּם אַתְּ לֹא תְאַסְּפִינוּ?

אַךְ שְׁמֵי הַלֶּהָבָה חֵרְשִׁים וְלֹא יִשְׁמָעוּ,
וְאֵל-מִדְבָּר זָקֵן יָשֵׁן בַּעֲצַלְתַּיִם,
וּמַה לּוֹ וְעָקוֹת, מֵעֵבֶר יָם כִּי בָּאוּ,
וּבְכִי הָעֲדָרִים בְּתַלְאוּבוֹת אֵין-מָיִם?

בְּנֵי עֲקֵדָה —
לֹא יְמַלְּטֵם מַלְאָךְ מִן הָרָקִיעַ.
שַׁלְהֶבֶת נְחוּשָׁה עֲלֵי כְּתֵפָיו תַּרְתִּיחַ.
הַיּוֹם, בִּלְתִּי קְרוּאִים, הֵם אֶת דַּרְכָּם יַבְקִיעוּ,
בְּכַפֵּיהֶם פְּצוּעוֹת יָסִירוּ אֶת הַבְּרִיחַ.

מְרְחָצִים מִכָּל הַקָּרַנְטִינוֹת,
רְעֵבִים לְלֶחֶם יְלָמְשִׁיתַ,
לְהֹלֶם פַּעֲמוֹן עִם שַׁחַר יַאֲזִינוּ,
שָׂרוּךְ בְּזִיו-חַמָּה הַנַּעַל שֶׁהִקְשִׁיתַ.

הַיּוֹם יֵלְכוּ הָלוֹךְ בְּנֵי סַגּוּפִּין אֶל שַׁעַר
הַזּוֹת נִטְפֵי דָמִם עֲלֵי גְּוִילִים הִשְׁחִימוּ.
הַיּוֹם יִשְׁתּוֹחֲחוּ בְּנֵי הַשְּׁוָקִים בְּצַעַר,
יַדְלִיקוּ הַנֵּרוֹת בְּאֵבֶל וּבִרְתִימוּ.

שִׁבְעָה יָמִים — נֵרוֹת בִּנְחֹשֶׁת הַנִּבְרֶשֶׁת —
מֵאֵת הַבַּחוּרִים צְרוּבֵי-חַמָּה יַדְלִיקוּ.
וְהוּא, בֶּן-הַזְּקוּנִים לַדּוֹר וְלַמּוֹרֶשֶׁת,
יַרְעִיף שַׁמְנוֹ מִפֶּצַע שֶׁעַתִּיק הוּא.

שַׁמְנוֹ דָּשֵׁן מְאֹד, מְזֻיָּקָל הוּא קוֹלֵחַ,
מוֹרֶשֶׁת סַבָּא ז״ל לְלֵיזֶר בַּמּוֹלֶדֶת.
הוּא עַל גַּבֵּי חֲמוֹר נוֹסֵעַ אֶל מִזְבֵּחַ,
אֶל שַׁעַר הַחַמָּה, אֶל עֲקֵדָה יוֹקֶדֶת.

אַךְ מִי עוֹד, מִי הַיּוֹם מִזְּבוּל עֶלְיוֹן יָנִיחַ
הַקְּהוֹת אֶת הַחַמָּה כְּלַהַב מְאַכֶּלֶת,
אִם כָּל הַשְּׁעָרִים פֹּה מוּגָפִים עַל בְּרִיחַ
וּבְיֶרֶק קִמְּשׁוֹנִים פֹּה נְעוּלָה כָּל דֶּלֶת.

ימים

יָמִים — אֹרְחוֹת-גְּמַלִּים אֲשֶׁר עָיְפוּ מִנְּסוֹעַ,
וְלֶחֶם הַשָּׁחוֹר עַל גָּב, —
לֹא זְהַב אוֹפִיר.
יוֹמָם עַל פְּנֵי שָׂדוֹת פּוֹסֵעַ הוּא פָּסֹעַ,
יַחְלוֹם חֲלוֹם נִדְאָב,
הַמַּאֲדִים־מַכְבִּיר.

וּכְמוֹ שְׁנֵי מַשּׁוֹר כָּל מַעֲנִית נוֹשֶׁבֶת,
לֹא טַל הוּא מִמָּרוֹם,
רַק גֶּשֶׁם נְחוּשָׁה...
בְּשָׂקָם עֲצָמוֹת עַצְבוּת לֵאָה נִתֶּבֶת,
נָמוֹת עֵינֵי חֲלוֹם
עַל אֲדָמָה מְרוּשָׁה.

וְאַשְׁרֵיהוּ וּמַה טּוֹב לוֹ
עִם הַהֶדְיוֹטוֹת מֵרִיסְן,
לָמֶד-וָו מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם,
בַּחוּרִים — זָהָב, פְּלָדָה,
שֶׁמֶשׁ לְשָׁמָיו יִלְשׁוֹם,
שַׁחַר-חֶלֶד בְּיָדָם.

וְיוֹסֵף-חַיִּים
לֵב בַּר-נוּרָא
אִזְמְלִים חַדִּים מִצּוּר הוּא
בִּבְשָׂרוֹ יִנְעַץ דּוֹאֵב —
גּוֹרָלוֹת,
אֱמֶת
וּכְאֵב.

— — — — — — — — — — — — — —

וְזֶה הַכֹּל בִּמְבוֹא כַּרְמֶלָה,
כָּל הוֹנוֹ וְכָל נְכָסוֹ:
שִׁיר מִזְמוֹר וּפַת בְּמֶלַח,
וְיָמִים קָשִׁים מִנְּשׂוֹא.

הַשֻּׁלְחָן
וְהַמִּטָּה,
בַּחֲלַל אֲוִיר הַתָּא
צִקְלוֹן-תְּפִלָּה תָּלוּי אִלֵּם,
טֹהַר דֶּמַע שֶׁלָּאֵם.

אֹדֶם אוֹר שֶׁל עֲשָׁשִׁית,
קֶרֶן נֹגַהּ דַּק, דַּק.
נֵר הַשַּׁחַר לִבְרֵאשִׁית,
נֵר הֶעֹנִי וְהַדֹּחַק.

בָּאָרוֹן — סְפָרִים עַל לוּחַ,
בֵּית מַפּוּחַ.
הַמַּחֲרֶשֶׁת מְחַשֶּׁלֶת,
וְהַכֶּסֶף אֵשׁ מַבְעִיר,
וְאַשְׁרֵיהוּ וּמַה טּוֹב לוֹ
בְּשׁוּרוֹת דִּבְרֵי הַשִּׁיר.

וּמֵעֵבֶר יָם מְגֻנֶּה,
אֵי רְכָסֵי חוֹלוֹת יָנוּמוּ,
דְּמוּת מְדֻגֶּנֶת הַמְּשֻׁלֶּשֶׁת
זֶה שִׁכּוּנוֹ שֶׁל נָתָן נְיוּמָן —
קוֹל קָרוֹב:
רִשְׁרוּשׁ מַכְאוֹב,
דְּוַי בִּפְעָמַי גּוֹאֵל הוּא.

ובָאֹהֶל הוּא קָבַע לוֹ
תָּא וְשִׁמְשִׁיּוֹת שֶׁל מַעְלָה, —
וְעֵינוֹ יָרְדָה דִמְעָה.

וְהוּא, לְזָר צִיפֹּרֶם שְׁמוֹ,
בֵּין בְּרוֹשִׁים אַךְ בְּרוֹשׁ בָּרוּתַ,
רַק אִילָן בֵּין אִילָנוֹת,
וּמַנְבִּיעַ דָּם יְקוֹד,
וּמִלֵּב כֻּלָּם שָׁכוּחַ.

אֹהֶל שַׂח בֵּין אֹהָלִים הוּא,
אַחֲרוֹן הוּא וְצָחוֹר,
וְלָבָן, לָבָן מִלֹּבֶן —
בְּבוֹאָהּ שֶׁל לֹבֶן כְּפוֹר.

וּמִנֶּגֶד אָהֳלוֹ
מְקֻפָּל עוֹלָם כֻּלּוֹ,
שְׂדֵה-בִּצּוֹת רְחַב-יָדַיִם,
אֶקָלִיפְּטִים חֹרֶשׁ-יַעַר.
וְאֶל נֹכַח פְּנֵי שָׁמַיִם
לִרְוָחָה פָּרוּץ הַשַּׁעַר.
וּבָאֹהֶל נוֹעֲדוּ
הוּא וּשְׁתִיקָתוֹ — מַגְּדוּ.

עַל סְבִיבוֹ עוֹד זֹאת — הַכֹּל
יוֹמְטוֹב, יוֹמְטוֹב שֶׁבְּחוֹל:

וְהוּא, לֵיזֶר צִיפֶּרֶס שְׁמוֹ,
רַק אֶחָד מִבְּנֵי הָעֵיר,
רַק גִּבְעוֹל הוּא בַּשְּׂדֵמָה,
הָעוֹמֵס עוֹלָם-אֵימָה, —
עֵת נֶחְשֶׁלֶת מְזָרֵז הוּא.

וְכָמוֹהוּ עוֹד מֵאָה הֵם — בְּרִית אַחִים וַאֲחָיוֹת
בַּתְּלָאוֹת וּבַפְּלָאוֹת.

כִּי הֲלוֹם, בִּמְבוֹא כַּרְמֶלָה,
זֶה הַיּוֹם קְרִיאָה קוֹרֵא לוֹ:
כֵּן! —
קוֹל אַחִים הוּא עַז וָרָם,
קוֹל קוֹרֵא מִפֹּה לְשָׁם.

שְׁלֹשִׁים אֹהֶל, אוֹר בְּמַעַל-
מִפְּרָשִׂים בְּזֹהַר צָחוֹר,
מִנִּי כְּפוֹר,
מִשֶּׁלֶג צַחַר,
בָּאוּ הֵנָּה, בּוֹא וָשׁוֹט,
אֶל הָאוֹר, אֶל אוֹר הַשַּׁחַר, אֶל הַשַּׁחַר הַפָּשׁוּט,
בְּמִשְׁטַח רְאִי קַבָּרָה, בְּחַשְׁרַת עֲנַן מוּסְקִיטִין,
הֵם הֶחֱלִיפוּ, הֵם הִסְבִּיתוּ:
אָהֳלָם —
בִּמְקוֹם עוֹלָם.

הֵם צָמְדוּ אֶל מוּל פָּנַי :
נִשְׁבַּם-מָוֶת יְגַנֵּב.
צֵל אָרֹךְ-אָרֹךְ רוֹאֶה הוּא.
תַּבְעִיתוּ יְתַסָעֲרֵהוּ
וְזַעֲקָה אַחַת לֵאמוֹר :
שֶׁמֶשׁ ! שֶׁמֶשׁ !
נָא הָמִסִּי אֶת הַכְּפוֹר.

וְהוּא הוֹלֵךְ.
כֹּה לָבָן, לָבָן כְּבַיו הוּא,
וְהִילְלָיו בְּשַׁרַב הַתֹּהוּ,
וְדוֹרֵי-דוֹרוֹת בַּלֵּב :
לֵיזֶר,
הֵן שׁוֹמָה עָלֶיךָ!
לֵךְ לֵךְ, —

וְהוּא הוֹלֵךְ...
אַדְמַת חֲמָרָה מְשֹׁרֶבֶת,
וְשִׁיחֵי קִמְּשׁוֹן וָחוֹחַ.
כְּסוּפִים כְּאֵשׁ שַׁלְהֶבֶת
יִלְהֲבוּ בְּגוּף אֵין-כֹּחַ.

א ה ל י ם

אָכֵן, מוֹרֶשֶׁת —
וְלֹא קֶרַע.
זֶה הַיּוֹם כֹּה מַאֲבִיב, —
וְאֵיךְ יַתִּיק עַצְמוֹ מֵחֹרֶף ?
עוֹד סָבוֹ עוֹמֵד שַׁח-עֹרֶף,
עוֹד הַדֶּמַע לְאָבִיו, —
וּזְרוֹעֵי שְׁנֵיהֶם אוֹתוֹ עוֹד יְחַבְּקוּ,
פְּנֵי שְׁנֵיהֶם קְמוּטוֹת מִנֶּגֶד עוֹד יִבְכּוּ,
וְשִׂפְתֵיהֶם עֲדֶנָה תִּתְיַפַּחְנָה :
הָהּ, אַל תִּשְׁכַּח נָא, אַל תִּשְׁכַּח נָא.

אֵיךְ לִשְׁכּוֹחַ ?
אֵיךְ לִקְרוֹעַ ? —
עוֹד יָזוּבוּ דְּמֵי הַשֶּׁלֶג
מִן הָרֶגֶל הַכּוֹשֶׁלֶת.
לָמֶד-הֵא הוֹלְכִים אַחֲרָיו
מוּל הַשַּׁחַר הַמְּזֻהָב.
כָּל זָקָן עָקֹב מִדָּם,
חַלְחָלָה עִוְּתָה יָדָם.

אַדְמַת חֹמֶר יָלוּשׁ וְלַחַמָּה יִשָּׂא תְּפִלּוֹת, —
כָּל עַצְמוֹתָיו תֹּאמַרְנָה:
לַעֲשׂוֹת!

בְּצִלְלֵי בְרוֹשִׁים הוּא צְעָדָיו רוֹשֵׁם:
מוֹשֵׁךְ בְּעֹל גּוֹרָל, אִישׁ אַלְמוֹנִי אֵין-שֵׁם.
כְּתָמֵי הַדָּם עַל עֹרֶף צַח כַּצֶּמֶר.
הַשְּׂאֹר בְּעִסָּתוֹ פֹּה יְבָצֵק עַד גֶּמֶר,
הַשֶּׁמֶשׁ בְּחָמָּה עַד כַּרְכְּמוֹ תֹּאפֵנּוּ.
כְּבָר מְצִלּוֹת בְּשַׁעַר תְּצַלֶּינָה, —
זֶה הַנַּחְתּוֹם מֵרִיעַ אֶת הַצָּו:
בּוֹא, בֶּן הַחֹרֶף וְהַסְּתָו!
הַגּוֹרָלוֹת הִנֵּה קְרָאוּךָ,
יְדֵי הַחַמְסִינִים בְּלַיִשׁ יְלוּשׁוּךָ
עַד גָּמְלְךָ בָּשֵׁל וְגַם מוּכָן, —
וּמְאַת אַחִים בְּזֵעָה וְרֵעוּת
פֹּה יַעַרְכוּ אֶת הַשֻּׁלְחָן.

הַיּוֹם עַל יְצוּעוֹ יַקְשִׁיב בְּהִתְעַיְּפוֹ
מִצְוַת הַגּוֹרָלוֹת, זוֹעֶמֶת וְחוֹלֶשֶׁת:
עוֹלָם —
עוֹלָם חָדָשׁ לָלוּשׁ מִנִּי גוּפוֹ
וְעִם אַחִים מֵאָה אֶת לָמֶד-וָו לָרֶשֶׁת.

הִנֵּה יֶלֶד הָלוּךְ, הִנֵּה הוּא לַיּוֹר צִיפֹּרֶם,
הַשְּׁאָר בְּעִסָּתוֹ עוֹד יַאֲדִיר תְּפוֹ,
וַאֲבִיבָיו עֲשָׂרִים אוֹתוֹ בְּכַפּוֹ יָצִיפוּ,
וְהוּא נוֹטֵל אֶת שֶׁפַע זְהַב נִכְסוֹ
לַהֲמִירֶנּוּ בְּיָמִים,
יָמִים קָשִׁים מִנְּשׂוֹא.

וּכְשֵׁנִית נִתַּק זֶה טַבּוּרוֹ בַּחֶלֶד,
מֵאֲבִיבָיו עֶשְׂרִים,
מִלְּבֶן מְזֻחָלוֹת,
הַקֵּץ הוּא לַשְּׁלָגִים שֶׁהֶאֱדִימוּ,
רוּחוֹת הַכְּפוֹר נָשְׁבוּ, עַתָּה יַדְמִימוּ,
וְהַמְּצִלּוֹת נִצְטַלְצְלוּ, עַתָּה יַחֲרִישׁוּ, —
עִם בַּחוּרִים מֵאָה הִנֵּה יֹאמַר „קַדִּישׁ" הוּא.

הִנֵּה יֶלֶד הָלוּךְ זֶה לַיּוֹר צִיפֹּרֶם שְׁמוֹ, —
רָחָב עָלָיו שִׁכְמוֹ,
רַגְלָיו שְׁטוּחוֹת-הַצַּעַד,
כַּסַּל שֶׁבְּיָדוֹ — פַּת-לֶחֶם מְבֻצַּעַת.
וְהוּא חוֹרֵת אֶת פְּעָמָיו,
וְהוּא מֵצֵל אֶת שִׁיר יָמָיו
עַל יְרִיעַת הַחוֹל הַמִּשְׁתָּרַעַת.

הַיּוֹם הוּא יַחֲרִישׁ, אַף יְקַלֵּל שָׁמַיִם,
לֹא עוֹד יִתֵּן, בֶּן הַדּוֹרוֹת, תְּנוּמָה לְעַפְעַפַּיִם.

וּבֹקֶר אוֹר עַל פְּנֵי שָׂדוֹת בִּכְנַעַן

הַבֵּט וּרְאֵה:
הִנֵּה הֵם צוֹעֲדִים בְּאֵין תְּפִלָּה וָאֵל —
צְחֵי-צָמָא דִי-כָל בֵּית-יִשְׂרָאֵל.
עֲדֵי הָעֲצָמוֹת גָּוו צַמְרָם בְּתַעַר.

רְאֵם:
מִסְתָּעֲרִים עַל כָּל מָבוֹא וָשַׁעַר
(כָּל פֶּה עוֹדוֹ פָּעוּר מִיבֹּשֶׁת עֲיָנוֹת)
הָרוּס הַבְּלָמִים,
פָּלוּשׁ הַתַּחֲנוֹת,
נָתוּץ גִּדְרֵי שְׁוָקִים, נָשַׁמּוּ בְּנֵבֶר.

וּרְאֵם:
בְּצָעֳדָם, גְּמַלִּים בְּצֶלַע הָר,
בְּטַעַן דְּבָשׁוֹת יֵלְכוּ בִּבְלִי רִגּוּן,
וּבֵינוֹתָם אֶחָד —
גִּלְגּוּל הוּא שֶׁל נִגּוּן,
רוֹאֶה וְלֹא נִרְאֶה, פּוֹרֵשׂ בָּאֲלַכְסוֹן —
עֲנֻגַּת הַתּוּגָה תּוֹךְ מִצְהֲלוֹת שָׂשׂוֹן,
עוֹד בֶּכִי בְּאָזְנָיו, וּבַת-הַקּוֹל תִּרְעַד:
— הָהּ, לֵיזֶר בְּנִי, אַל נָא תִּטְּשֵׁנוּ לְבָדָד...

רַבּוֹת כְּבָר צִפִּינוּ בְּאֶפֶס אוֹנִים!
הַבֵּט:
וְאֵבִים כְּבָר הֵגִיחוּ אֱלֵי עֲנָנִים!
וְשֶׁמָּא אַחַר הַמּוֹעֵד?

הַהֵלָּה סְפִינָה בַּגַּלִּים מִתְנוֹעַעַת,
סִירֶנָה בְּזַעַף צוֹפְרָה וּמְשַׁוַּעַת:
אַחַר הַמּוֹעֵד!
אַחַר הַמּוֹעֵד!

— — — — — — — — —

אַךְ לֶהָבוֹת אוֹרָן הִגְחִילוּ:
אֶל מוּל בָּנִים שֶׁהֶעְפִּילוּ
בְּתַחֲנוּנֵי-דִמְעָה מָרוֹד —
מִנִּי עָרִים וַעֲיָרוֹת.

— — — — — — — —

וּבֹקֶר אוֹר עַל פְּנֵי שָׂדוֹת בִּכְנַעַן.

וּבְשָׁעוֹת טֶרֶם-שַׁחַר, עֵת יַעַל הַשֶּׁמֶשׁ
מֵאֹפֶל וּתְהוֹם נְשִׁיָּה,
מָצְאוּ לָמֶד-הֵא אָז אֶת לֵיזֶר, הוּא צִיפְּרֶס,
נִצָּב עַל סִפּוּן אֳנִיָּה.

וַעֲדַת הַזְּקֵנִים, לָמֶד-הֵא מְסַפְּרָם,
הִתְיַצְּבוּ גַּם הִבִּיטוּ אֶל נֹכַח הַיָּם —
כְּשֶׁלֶג מוּל לַהַב
צָחוֹר מִנִּי צְחוֹר,
וְהַסָּב מְכֻלָּם הוּא
כְּגֶלֶד הַכְּפוֹר —
קָרַב לַסִּפּוּן וְהִדְמִיעַ לֵאמוֹר:

— הַגִּידָה נָא, לֵיזֶר, הַגִּידָה: עַל מָה
זָנַחְתָּ אוֹתָנוּ בִּכְפוֹר הַשְּׁמָמָה
לָנוּעַ דּוֹרוֹת עַל דּוֹרוֹת בְּמִכְשׁוֹל,
בִּנְתִיב הַנְּדוּדִים הַקָּשֶׁה מִנִּי שְׁאוֹל?

קַרְנֵי הַחַמָּה כְּבָר כָּל תֹּרֶן הִבְעִירוּ,
חוֹבְלֵי הַסְּפִינָה כְּבָר כָּל חֶבֶל הִתִּירוּ,
כַּחֲפוֹז קוֹנְדֵסִים, כְּבָר חָפְזוּ הַסִּירוֹת, —
וְלֵיזֶר הֵשִׁיב אֲמָרָיו נִמְהָרוֹת:

— רַבּוֹת כְּבָר צִפִּינוּ עַל סַף מוּל הַשַּׁעַר
בְּקוֹל תַּחֲנוּנִים,
בִּדְמָעוֹת שֶׁלְּצַעַר;

וַעֲדַת הַזְּקֵנִים, לָמֶד-הֵא מִסְפָּרָם,
סָגְרוּ בְּחָפְזָה אֶת סִפְרֵי הַתְּהִלִּים
וַיֵּצְאוּ לְדַרְכָּם הָרְחוֹקָה
בְּאִישׁוֹן חֶשְׁכָּתוֹ שֶׁל הַלֵּיל.

וְהַלַּיְלָה יָרַד עַל חוֹפָיו שֶׁל הַוַּיְסֶל,
לֵיל מָוֶת מַחֲרִישׁ וְעָמֹק,
בַּעֲבוּר לָמֶד-הֵא בִּבְכִיָּה נֶאֱלֶמֶת
בַּשֶּׁלֶג בְּצַעַד סָמֹךְ.

וַיִּבְכּוּ עִמָּהֶם הַשְּׁוָקִים שֶׁנָּשַׁמּוּ,
וְסִפִּים עֲזוּבִים שֶׁקָּפְאוּ וְנָדַמּוּ.
וְהִקְשִׁיבוּ הַקֶּשֶׁב בִּשְׁתִיקָה נֶאֱנַחַת
לֵילִיּוֹת עֲלֵי גָּג,
צְפַרְדְּעִים שֶׁבַּנַּחַל,
וּלְטָאוֹת שֶׁרָבְצוּ בַּחֲגָו —
אֶל הַבְּכִי
שֶׁבָּכוּ לָמֶד-וָו.

וַיְהִי כִּי כָלוּ צַדִּיקִים לְמֶד-וָו
לַעֲרוֹךְ תְּפִלָּתָם בְּשָׂדֶה הַמֻּזְהָב
וְלִשְׁפּוֹךְ שִׂיחַ-נֶפֶשׁ,
שָׁפוֹךְ וּבָכֹה,
וַיִּכּוֹנוּ לֵילֵךְ
זֶה בְּכֹה וָזֶה בְּכֹה
אֶל קַצְוֵי הָעוֹלָם
מִשָּׂדֶה אֶל שָׂדֶה
לָאֵל
וְאָדָם
וַיִּמְנוּ מַעַרְכוֹת עֲדָתָם
וַיִּרְאוּ,
כִּי הִנֵּה לַיֶּזֶר צִיפֹּרֶם אֵינֶנּוּ.

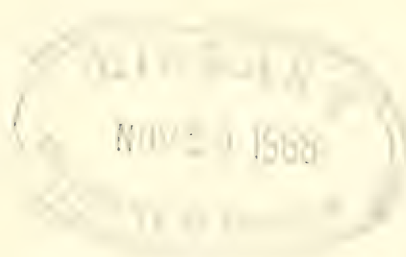
ח ו פ י ם

ָמֶד-וָו צַדִּיקִים
הַנָּשִׂים אֲדֵי-עַד, הַגְּמַלִּים שֶׁלַּדִּיר,
חוֹטְבֵי הָעֵצִים, שׁוֹאֲבֵי הַמַּיִם,
יְהוּדֵי כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה —
יַחְדָּו הִתְכַּנְּשׁוּ בְּאַחַד הַיָּמִים,
בִּידֵיהֶם כְּלֵי-גוֹלָה
וְסֵפֶר תְּהִלִּים
וּצְרוֹרוֹת —
לָנוּד לִמְקוֹמוֹת רְחוֹקִים.

וְלָמֶד-וָו צַדִּיקִים אִלְּמֵי-נֶפֶשׁ
נִצְּבוּ דוּמִיָּה
בַּשָּׂדֶה, שֶׁזֶּה עָלָיו שֶׁמֶשׁ שׁוֹקַעַ,
לִשְׁפּוֹךְ תְּפִלָּתָם
עַל הַדּוֹר הַיָּגֵעַ,
עַל דַּרְכֵי נְדוּדָיו עִקְּבוֹת מֵי דָם
לְנֹכַח דוֹרוֹת לֹא-הָיוּ-עוֹד.

נֵר לַסָּבָא
נָתִיב לַבֵּן

אריה שמרי

לייך
שירים על לייזר ציפרס

פואימה

מיידיש א. שלונסקי

הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר

יצחק פולקביץ

לייך

שירים על ליזר ציפרס

ציורים

הוצאת הקיבוץ הארצי השומר הצעיר

א ר י ה ש מ ר י

ל״ו שירים על ליזר ציפרס

ריה שמרי

שירים על ליזר ציבר